

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. D. Thomæ Delbene Marvbiensis, Clerici Regvlaris,
Sacrae Theologiae Professoris ... De Immvnitae, Et
Ivrisdictione Ecclesiastica**

Bene, Thomas del

Lugduni, 1674

iv. An priuetur, qui mutilat, vel occidit in Ecclesia quomodocumque.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98676](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98676)

SECTIO IV.

An priuatur qui mutilat, vel occidit in Ecclesia quomodocumque?

SUMMARIUM.

1. & 2. *Mutilans, seu occidens in Ecclesia, siue sub spe immunitatis, siue sine tali spe, item siue præmeditatè, siue ex proposito, sed ex subita ira, & occasione, & prouocatus, priuatur immunitate; secus si per modum defensionis, cum moderamine inculpata tutela.*
3. *Mutilantes, seu occidentes in Ecclesia, si ex subita ira & occasione, & prouocati, in sententia plurimorum gaudent immunitate.*
4. *Decisio summi Pontificis quod non gaudeant immunitate occidentes, & mutilantes in Ecclesia, est generalis, & fundata præcipue in ratione quadam communi.*
5. *Quotiescumque duplex est causa mouens ad aliquam dispositionem faciendam, cessante una, si altera perseueret, non cessat dispositio.*
6. *Immunitate eodem modo priuantur mutilantes, & occidentes in Ecclesia, quo priuantur publici latrones, & sic non requiritur, quod sub spe immunitatis.*
7. *Delicti excusationes quoad penam, speciem delicti quoad immunitatem, vel quoad forum, vel quoad aliud non mutant.*
8. *Diuersa sunt ex circumstantiis delictum effici leuius, ut pena temperari debeat, & delictum ex una in aliam speciem transire, vel unam qualitatem amittere.*
9. *Delictum homicidij, aut mutilationis in Ecclesia commissum pena leuiori quam morte, aut membrorum abscissione, idest pena extraordinaria, puniendum est.*
10. *Textus in cap. inter alia, de immunit. conciliatur cum auctoribus contraria sententia.*
11. *Viraque opinio est probabilis, posterior verò probabilior.*
12. *Delinquens in Ecclesia in dubio semper presumitur delinquere sub spe immunitatis.*
13. *Delinquens in Ecclesia defendi non debet ab ipsa, donec probauerit, se casu & fortuito, & non ex proposito deliquisse.*

1. Sequitur tertiò, quod è contra immunitate priuatur, qui in Ecclesia mutilat, vel occidit (siue sub spe immunitatis, siue sine tali spe: item siue præmeditatè, seu ex proposito, & non ex subita ira, & occasione, siue non præmeditatè, seu ex proposito, sed ex subita ira, & occasione, & prouocatus, dummodo non sit per modum defensionis cum moderamine inculpata tutela; quia tunc non delinquit; cum de iure naturæ vim vi repellere liceat. Atque ita contra Tuschum verb. Ecclesia, conclus. 11. num. 13. & 14. Azorium 2. part. lib. 9. cap. 9. quest. 9. Farinacium in append. de immunit. cap. 16. num. 238. Gutierrez pract. qq. Civil. lib. 3. quest. 1. num. 3. & segg. Azueved. lib. 1. tit. 2. leg. 3. num. 24. & segg. Sella decis. 141. num. 8. Antoninum Dian. part. 1. tract. 1. resol. 11. & part. 6. tract. 1. resol. 7. ubi ait, sic fuisse Romæ decisum anno 1639. Item contra Nouarium in summa Bullarum tit. de immunit. Eccles. num. 58. Auctorem Casuum Conscientiæ Bononiæ discussores anno 1637. mens. Nouembrij, cas. 2. fol. 94. Zambellum in Repert. Mor. vers. Ecclesia, quoad eius immunit. num. 13. Sperellum

decis. 59. num. 36. & Marium Italia de immunit. Eccles. lib. 1. cap. 5. §. 3. num. 1. & segg. (qui docent, quod immunitate quis priuatur solum, si sub spe immunitatis, vel præmeditatè, & ex proposito; non item si ex subita ira, & occasione, & prouocatus in Ecclesia mutilat, vel occidat, moti ex eo, quod cap. in er alia, solum delinquentes sub spe immunitatis punire velle videatur: Nonnulli impunitatem suorum excessuum per defensionem Ecclesia obtinere sperantes. Et infra: Qui nisi per Ecclesiam, ad quam confugiunt, crederent se defendi, nullatenus fuissent commissuri. Quapropter non est extendenda priuatio immunitatis ad alios, qui sine spe immunitatis, seu non præmeditatè, vel ex proposito, sed ex subita ira, & occasione, & prouocati in Ecclesia delinquant) ex probabiliori sententia Doctorum (cum de decisione Romæ edita, quam dicit Diana citat. resol. 7. non constet authenticè) docent Abbas in cap. inter alia, de immunit. Eccles. numero 8. Couarru. 2. variat. cap. 20. num. 15. Nauarr. capite 25. num. 10. Suarez lib. 3. cap. 11. num. 6. in fin. Clarus pract. §. fin. quest. 30. Farinac. de carceribus, quest. 28. num. 54. Layman lib. 4. tract. 9. cap. 3. num. 6. Gregorius de immunitate, cap. 6. num. 15. Gambacurta lib. 5. cap. 23. Barbosa de iure Pontif. lib. 2. cap. 3. num. 104. Lezana verb. Immunitas, num. 11. Decian. lib. 6. cap. 28. num. 5. Anastas. Germon. de sacr. immunitat. lib. 3. c. 16. num. 79. Bonacina disputat. 3. questione de immunitate 7. §. 4. num. 7. & Cutellius de immunit. Eccles. lib. 1. quest. 11.

Ratio autem (ut omittam consuetudinem, quæ optima iuris interpres ita declarare videtur) est, quia esto Pontifex voluerit coercere audaciam illorum, qui ante illam constitutionem sub spe immunitatis in Ecclesia occidebant, vel mutilabant: hinc tamen non bene inferitur, quod solum illos priuet; cum generaliter sine distinctione homicidis, & mutilatoribus in Ecclesia talem penam inferat: potuit ergo Pontifex ex causa particulari ad prohibitionem vniuersalem faciendam moueri, & quod de facto sic motus sit, patet; quia postquam Pontifex retulit, aliquos sub spe immunitatis in Ecclesia delinquere, subdit: Cum autem in eo, in quo deliquit, puniri quis debeat, & frustra legis auxilium inuocet, qui committit in legem mandamus, quatenus publice nunciatis, tales non debere gaudere immunitatis priuilegio, quo faciunt se indignos: ergo decisio est generalis, & fundata præcipue in ratione quadam communi, quod quis puniatur in eo, quo deliquit.

Confirmatur, quia esto, Pontifex motus sit ad priuandos immunitate homicidas, & mutilatores in Ecclesia, ex eo, quod sub spe immunitatis delinquebant illi, negari tamen non potest, quod etiam moueatur ex eo, quod in Ecclesiam delinquant, & sic quod frustra auxilium eius implorent, cum in eam delinquant. At quotiescumque duplex est causa mouens ad aliquam dispositionem faciendam, cessante una, si altera perseueret, non cessat dispositio, ut rectè notatur Couar. & Farinacius in locis supra cit. Ergo, &c.

Confirmatur secundò, quia Gregorius XIV. eodem modo priuat immunitate homicidas, & mutilatores in Ecclesia, ac priuat publicos latrones, viarum grassatores, &c. ergo ad hoc, ut homicidæ, & mutilatores in Ecclesia immunitate priuentur, non requiritur, quod sub spe immunitatis in Ecclesia delinquant.

Confirmatur tertiò, quia delicti excusationes quoad penam, speciem delicti quoad immunitatem, vel quoad forum, vel quoad aliud non mutant, cum hæc sint diuersa inter se, ita ut non liceat ex vno aliud inferri: siquidem aliud est, ex circumstan-

tiis delictum effici leuius, vt poena temperari debeat, & aliud est, delictum ex vna in aliam speciem transire, vel vnam qualitatem amittere, & alteram induere: quapropter in omnibus Canonum, & Legum titulis, ubi de delictis agitur, manente eadem delicti specie subiciuntur aliquae exceptiones, siue ex circumstantiis excusationes, quae quidem delictum quoad poenam alleuant, non tamen naturam mutant. Accedit, quod delictum homicidij, aut mutilationis in Ecclesia commissum, vel leuiori poena, quam morte, aut membrorum abscissione (scilicet poena extraordinaria) plectendum est, & tunc non videtur, quod Ecclesiae immunitate gaudere indigeat, argumento à contrario sensu textus in cap. inter alia, de immunit. Eccles. vel ordinariam poenam meretur, & tunc ipsi aduersarij fatentur, immunitate priuari, puta si ex proposito commissum fuerit, vel ita quod committens excusatione dignus non sit.

At quidquid sit de hoc, quod quoad vtramque partem probabile mihi videtur, etsi probabilius quoad posteriorem; illud tamen (quod & fatentur etiam Aduersarij) dicendum est, quod qui in Ecclesia delinquit, semper praesumatur in dubio sub spe immunitatis delinquere (& sic quod defendi non debeat ab Ecclesia, donec non probauerit, se casu, & fortuito, & non ex proposito deliquisse) quia contra se legem habet. Atque ita ex communi docent Azor 2. p. lib. 9. cap. 9. q. 9. Farinac in append. de immunit. c. 16. n. 241. Gutier. pract. 99. Civil. lib. 3. q. 1. m. 8. Bobadilla Polit. lib. 2. c. 14. n. 24. & segg. & Azcued. l. 3. n. 25. lib. 1. tit. 25.

SECTIO V.

An priuatur, qui in Ecclesia existens, sagitta occidit existentem extra Ecclesiam?

SUMMARIUM.

- 1 Existens in Ecclesia si sagitta, vel sclopo mutilet extra ipsam manentem, non priuatur immunitate.
- 2 Circumstantia quod quis in Ecclesia existens occidat hominem extra ipsam, non aggrauat notabiliter homicidij peccatum.
- 3 Poena priuationis immunitatis sunt ob actum consummatum, & non inchoatum tantum; nam si secus esset, ad perdendam immunitatem sufficeret gladij euaginato in Ecclesia.
- 4 Existens in Ecclesia, si sagitta, vel sclopo occidat hominem manentem extra, non incurrit censuram latam contra occidentem in Ecclesia.
- 5 Amplia etiam si fraude, vel dolo extractum ab Ecclesia occidas, vel mutiles; nam etiam in tali casu quis non priuatur immunitate, quia in Ecclesia non fuit data causa necessaria actionis.
- 6 Poterit tamen capi à Ministris Ecclesiasticis, et si non à laica potestate.
- 7 Actio & passio sunt idem; passio autem est in passio, & non in agente: & ideo ex Ecclesia occidens non occidit in Ecclesia manentem extra ipsum.
- 8 Idem est inchoare, ac agere, & perficere. Homicida vero qui extra Ecclesiam manentem occidit, dicitur inchoare in Ecclesia quoad dispositiones, quatenus inchoare denotat agere extra quoad substantiam homicidij.

Sequitur quartò, quod immunitate neque priuatur, qui in Ecclesia existens, sagitta, lapide, vel sclopo existentem extra Ecclesiam mutilat, vel occidit. Atque ita contra communiorem (vt fatear) sententiam Ab-

Thom. Delbene de Immunit. Eccl. Pars II.

batis in cap. fin. num. 11. de immunit. Eccles. Nauar. c. 25. n. 21. Suar. de relig. lib. 3. c. 11. n. 6. Angel. verb. Immunitas §. 23. Sylu. eod. verb. 3. n. 8. Azor. 2. p. lib. 9. c. 9. q. 14. Farinac. de carcerib. q. 28. n. 61. & in append. de immunit. cap. 16. n. 223. & consil. 214. in princip. Decian. lib. 6. c. 24. n. 7. & c. 28. n. 6. Gutier. pract. 99. civil. lib. 3. q. 1. n. 19. Ambrosini de immunit. c. 5. n. 7. Couar. 2. var. c. 20. n. 15. Mar. Ital. de immunit. Eccles. lib. 1. c. 5. §. 3. Layman lib. 4. tract. 9. c. 3. n. 6. Marth. de iurisdict. p. 2. c. 51. n. 26. Villagut. de extens. legum. cap. fin. n. 61. & segg. Graff. tom. 1. lib. 3. consil. vnic. n. 10. de immunit. Eccles. Duardi in Bullam Coena, lib. 2. can. 15. q. 16. n. 23. Portell. verb. Ecclesia immunitas, n. 15. Megal. in 3. part. lib. 4. cap. 2. q. 1. n. 12. Gambacurt. lib. 5. c. 24. n. 21. Sarpi de iure asylo. cap. 4. fol. 44. Villadieg. in Polit. c. 3. n. 206. Ioan. de Henia in Curia Philip. part. 3. §. 12. num. 23. Cutell. de immunit. Eccles. lib. 1. q. 9. Lezanae verb. Immunitas, n. 11. & Bobadil. lib. 2. Polit. cap. 14. n. 26. docent probabilius Nouarius in summa Bullarum, tit. de immunit. Eccles. num. 51. Bonac. disp. 3. q. 7. de immunit. punct. 4. n. 8. Diana part. 1. tract. 1. resol. 9. Ricc. part. 5. collect. 1792. Peregrin. c. 13. n. 16. & consentit Fagundez 2. praecept. lib. 4. cap. 4. n. 17. (quatenus docet, quod talis circumstantia notabiliter homicidij peccatum non aggrauet. Et probatur, quia talis reuera non mutilat, vel occidit in Ecclesia, sed ex Ecclesia: quapropter non est facienda extensio, cum simus in materia odiosa, & immunitas Ecclesiae sit fauorabilis: tum quia non consummat, sed solum inchoat mutilationem, vel occisionem in Ecclesia, poenae autem sunt ob actum consummatum, non inchoatum, vt lib. de Parliamentis, dubit. 4. sect. 19. subsect. 31, diffusè dicebamus: tum quia alioquin qui in Ecclesia ex subita ira gladium euaginat, & inimicum insecutum extra Ecclesiam occideret, etiam immunitate Ecclesiae priuaretur, quod non videtur dicendum, quamvis id dicat Azor tom. 1. lib. 9. cap. 9. q. 14.

Confirmatur: quia, vt ex communi docet Bonacina de cens. disput. 1. quest. 1. punct. 11. num. 11. si quis existens in Ecclesia, sagitta, vel sclopo occidit hominem existentem extra Ecclesiam, non incurrit censuram latam contra occidentem in Ecclesia: ergo sic, &c.

Hinc, si dolo, fraude, vel etiam vi, &c. aliquem extraxeris ab Ecclesia, & extractum occidas, vel mutiles, immunitate non priuaberis: quidquid in contrarium etiam dicant Azor in loco supr. cit. & Farinac. in append. de immunit. cap. 16. num. 232. Peregrin. de immunit. cap. 6. num. 16. (vbi citat Abbatem, Syluestrum, & Remigium Gonny) Barbosa de iur. Ecclesiast. lib. 2. cap. 3. num. 114. Duardus loc. supr. cit. Scortia in Bullar. epit. 152. theor. 385. maximè quia licet in Ecclesia dedis causam occisionis, non tamen dedisti causam occisionis necessariam, cum liberè postea occideris: ergo, &c. Vide Palaum tom. 2. tract. 11. disp. vnic. punct. 9. n. 18. Bonac. cit. disp. 3. q. 7. punct. 6. §. 2. m. 4. & Antoninum Dian. part. 4. tract. 1. resol. 107. & part. 6. tract. 1. resol. 7.

Ceterum concedo, quod in tali casu capi possis ab Ecclesiasticis Ministris ob iniuriam Ecclesiae factam, vel ob sacrilegam vulnerationem in Ecclesia inchoatam, &c. sicut & capi potes ab iisdem ob alia delicta in Ecclesia perpetrata, iuxta ea, quae dicebam dub. 10. sect. 12. & docent Farinac. n. 209. & Mar. Ital. lib. 1. c. 5. §. 3. n. 53. non tamen capi poteris à laica potestate, vti ex probabiliori sententia Doctorum dicebam supra n. 1. & 2.

Obiicies: qui in Ecclesia existens sagitta, vel sclopo existentem extra Ecclesiam occidit, agit in Ecclesia: ergo occidit in Ecclesia.

Respondetur: nego antecedens, sed agit ex Ecclesia, quia ex Arist. in lib. de Predicamentis, actio, & passio sunt idem; passio autem est in passio, non in agente.

E Instabis